

ÅRSBERÄTTELSE 2017

HÅLL SKÄRGÅRDEN
REN rf

Vi vill skydda vattenmiljön och genom
vårt exempel sporra alla till att på egen
hand och gemensamt verka för en
bättre vattenmiljö.

INNEHÅLL

Generalsekreterarens översikt över år 2017	4
Håll Skärgården Ren rf i korthet	5
Verksamhetsområden	7
Information om HSR rf	8
Ekonomi	9
Hänt under året	10
Miljövård	12
Servicefartyget M/S Roope är HSR rfs flaggskepp	13
Miljöprojekt	15
Målet att ge Finland 100 rena stränder uppfylldes	19
Miljökommunikation	20
Synligt samarbete med våra sponsorer	22
Stödjare	23

Generalsekreterarens översikt över 2017

Ar 2017 kommer vi att minnas som det år när vi fick ett splitternytt servicefartyg till Skärgårdshavet. Vi är mycket glada över att finska staten visade sitt stöd för vårt arbete genom att bevilja ett separat understöd på 50 000 euro ur statsbudgeten.

Den övriga medelanskaffningen låg på ungefär samma nivå som tidigare tack vare våra engagerade samarbetsföretag. Medelanskaffning är dock något vi måste satsa på framöver, för att kunna bredda utbudet av donationsformer så att det blir lätt för var och en att donera. Medborgarna är bekymrade över många samhällsfenomen och vill vara med och stödja de aktörer inom den tredje sektorn som med sitt arbete leder utvecklingen i rätt riktning. Att möjliggöra månadsdonationer är exempelvis ett klart mål för 2018.

Insamlingen Fixa flottan, som nu dragits igång för tredje året i syfte att förnya servicefartygen, inbringade åren 2015-2017 totalt 118 120 euro. För det här känner vi stor tacksamhet gentemot alla som varit med och donerat! Kampanjen fortsätter och de donationer som gjorts under 2018 styrs till den finansieringspott som samlas ihop för anskaffningen av ett nytt servicefartyg till Saimen. Att få ihop finansieringen kommer att kräva mycket arbete och en stor ansträngning, men vi har inget annat val. Nu flyttades Skärgårdshavets gamla fartyg till Saimen och varje verksamhetsäsong med det fartyget innebär en stor osäkerhetsfaktor. Vi måste så snart som möjligt försöka ersätta det gamla fartyget med nytt materiel för att vårt grundläggande arbete inte ska bli lidande.

År 2017 var ett intensivt år för föreningens projekt. I slutet av året fick vi positivt besked om flera nya projekt som vi började starta upp och samtidigt slutfördes projektet Change, som undersökt giftfärger och sökt efter alternativa lösningar. Föreningen har tillförlitligt och framgångsrikt skött sin andel av projekten och detta återspeglas i nya, fina möjligheter. Vi kommer även i fortsättningen att fokusera uttryckligen på sådana projekt som främjar vattendragens välmående. Vi fortsätter undersöka nedskräpningen av stränderna och vi hoppas att den gemensamma nordiska strandstädningssdagen Nordic Coastal Clean-up Day som genomfördes våren 2017 får en fortsättning. Östersjöns renhet är något som berör alla omkringliggande stater.

Det har varit fint att se att vårt arbete och vår sakkunskap uppskattas.

Vårt ökade engagemang och den intensifierade aktiviteten kräver personalresurser, varför vi i slutet av året omvandlade den andra informatörstjänsten till en ordinarie tjänst. Att informationsgången blir snabbare och allt mer sker i realtid är en stor utmaning, som vi nu hoppas kunna hantera bättre än förr.

Allt som allt var 2017 ett bra år för Håll Skärgården Ren rf. En genomgående ökande miljömedvetenhet i hela samhället är en megatrend som redan har varit vår vardag i snart 50 år. Det har varit fint att se att vårt arbete och vår sakkunskap uppskattas. Jag hoppas att detta skulle konkretiseras på ett sådant sätt att vår ständigt osäkra ekonomi skulle få en mer stabil bas. Det skulle vara den bästa tänkbara presenten till vår förening som fyller 50 år 2019!

Håll Skärgården Ren rf i korthet

Håll Skärgården Ren rf (HSR rf), som grundades år 1969, är en riksomfattande miljöorganisation för båtfarare och andra som rör sig till sjöss. Föreningen verkar i såväl skärgårds- och kustområdena som i Insjöfinland.

HSR rf är en välkänd och tillförlitlig, medlemsbaserad sakkunnigorganisation som specialiserat sig på miljöfrågor som gäller vattendragen. Våra medlemmar är personer som uppskattar en ren vattenmiljö.

Föreningens uppgift och syfte är att arbeta för att hålla Finlands havsområden, insjöar, stränder och skärgård rena, trivsamma och trygga samt att främja möjligheterna till båtliv och friluftsliv.

Vårt mål är att ge råd om hur man rör sig på sjön med hänsyn till och respekt för miljön. Alla våra verksamhetsområden följer en gemensam linje och vi stödjer jämlikt möjligheterna att röra sig på vattnen.

Håll skärgården Ren rf:s arbete för vattenmiljön består av tre delområden:

- miljövard
- miljökommunikation
- miljöprojekt

Håll Skärgården Ren rf:s värderingar

EKOLOGISKT, SOCIALT OCH EKONOMISKT ANSVAR.

Vår strävan är att i vår verksamhet alltid beakta och sammanjämka naturens och människans välmående. Vi vill göra vad vi kan för att människor ska kunna trivas till sjöss och i skärgården på ett sätt som belastar naturen så lite som möjligt.

AKTIV OCH INITIATIVRIK UTVECKLING.

Vi försöker kontinuerligt finna bättre och mer miljövänliga verksamhetsmodeller och följer med vad som händer i vår bransch, både inom forskningen och på fältet. Vi gör en insats för att god praxis tas i bruk i såväl vår egen som i våra målgruppers verksamhet.

VÄRNANDE OM HÅLL SKÄRGÅRDEN REN RF:S URSPRUNGLIGA VERKSAMHETSIDÉ

Vi vill skydda vattenmiljön och genom vårt exempel sporra alla till att på egen hand och gemensamt verka för en bättre vattenmiljö. Vi vill att även kommande generationer ska få njuta av våra unika vattendrag. Detta är något vi helhjärtat arbetar för.

Verksamhetsområden

BOTTNISKA VIKEN

Servicefartyg: M/S Roope-Botnia

- **30** Sälle-stationer (inkluderar sopstation och torrtoalett, vissa objekt har dessutom grillplats med tak eller annan brasplats samt vedförsörjning)
- **2** flytande sugtömningsstationer
- medlemsbastu
- I fråga om **3** objekt (Tankar i Karleby, Hebenetta i Larsmo och Kopparfurskär i Vasa) har HSR rf utvecklat servicenivån så att de lämpar sig för personer med rörelsehinder. På dessa upplevelseholmar har man byggt stadiga bryggor, gångspångar, handikapptoaletter och grillplatser med tak.

PÄIJÄNNE

Servicefartyg: M/S Roopetar

- På Päijänne sköter HSR rf om cirka **20** utfärdshamnar som ägs av en rekreationsområdesförening eller av städer.
- I alla utfärdshamnarna finns en torrtoalett och en eller flera av de övriga serviceformerna såsom brygga, grillplats med tak eller annan brasplats, sopstation, diskplats, vedförsörjning och bastu.

SKÄRGÅRDSHAVET

Servicefartyg: M/S Roope

- **26** Sälle-stationer (med åtminstone en sopstation och en torrtoalett)
- **2** diskplatser
- **11** flytande sugtömningsstationer
- Uthyrningsstugan Notstugan på Trunsö. På Trunsö finns också föreningens medlemsbastu, en diskplats, en grillplats med tak och en naturstig. Sommartid har HSR rf dessutom en hamnvård eller hamnvårdinna på ön som betjänar båtarna och de övernattande i Notstugan.

BIRKALAND

- I Birkaland gäller principen för skräpfrött friluftsliv och därför har HSR rf inga sopstationer här.
- **8** torrtoaletter
- **2** sugtömningsstationer

SAIMEN

Servicefartyg: M/S Roope-Saimaa

- På Saimen har HSR rf cirka **100** utfärdshamnar som föreningen upprätthåller och underhåller; dessa ägs av en rekreationsområdesförening, en rekreationsområdesstiftelse, städer och kommuner.
- I alla utfärdshamnarna finns en torrtoalett samt en eller flera av de övriga serviceformerna såsom brygga, grillplats med tak eller annan brasplats, sopstation, diskplats, vedförsörjning och bastu.
- **7** sugtömningsstationer

ÖSTRA FINSKA VIKEN

- **4** flytande sugtömningsstationer
- **2** fasta sugtömningsstationer
- Dessutom sköter HSR rf Kotka stads septikanläggningar samt torrtoaletten och sopstationen vid Santos gränsbevakningsstation.

Information om HSR rf

MEDLEMSANTAL

I slutet av 2017 hade föreningen 12 382 medlemmar (år 2016 12 463). Medlemsavgiften var 30 euro. Som tecken på sitt medlemskap får medlemmarna varje år ett Sällemärke att fästa på båten samt tidningen Sälle, som utkommer två gånger om året. Företag, sammanslutningar och båtsällskap hade möjlighet att bli stödmedlemmar för en årsavgift på 400 euro. År 2017 hade föreningen 56 stödmedlemmar.

FÖRVALTNING

Håll Skärgården Ren rf har sitt huvudkontor i Åbo. Verksamheten på insjövattnen samordnas från kontoret i Nyslott. Till Insjöfinlands område hör administrativt sett Saimen (Vuoksens vattendrag) och Päijänne. Från Åbo administreras Birkaland, Bottniska viken, Östra Finska viken och Skärgårdshavet.

Den högsta beslutanderätten i föreningen utövas av årsmötet. Föreningens stadgeenliga årsmöte hålls före utgången av maj varje år. Årsmötet 2017 hölls i Helsingfors den 19 april.

Håll Skärgården Ren rf:s styrelse ansvarar för föreningens verksamhet i enlighet med föreningens stadgar och årsmötets beslut. Under 2017 samlades styrelsen sex gånger och höll ett e-postmöte.

Till föreningens styrelse valdes två nya medlemmar på årsmötet 2017: **Jan-Erik Karlsson** och **Lars Ingvall**. Som ordförande fortsatte **Bengt Westerholm**, som vice ordförande **Veli-Pekka Manninen** och **Katja Rytönen** och som övriga medlemmar **Olli Naukkarinen**, **Tuomas Aho** och **Niklas Rosvall**.

PERSONAL

År 2017 hade föreningen tolv året runt-anställda. Under sommaren hade föreningen utöver de ordinarie anställda 14 säsongsanställda på servicefartygen, inom avfallshanteringen och på kontoren. Under högsäsong hade föreningen dessutom extrahjälp av ett tiotal privatpersoner på olika håll i Finland samt i Insjöfinland av tre föreningar.

Genom vårt arbete vill vi erbjuda kommande generationer rena vattendrag.

Ekonomi

föreningens grundläggande ekonomi skedde inga stora förändringar under räkenskapsperioden 2017.

För anskaffningen av ett nytt servicefartyg till Skärgårdshavet fick föreningen 500 000 euro ur statsbudgeten, och denna summa gick i sin helhet till fartygsköpet. Inköpspriset var 1,58 miljoner euro, i enlighet med den ursprungliga budgeten.

Under räkenskapsperioden lyckades föreningen fartygsanskaffningen till trots uppvisa ett överskott på 51 030,19 euro. Föreningens balansräkning uppgick vid räkenskapsperiodens slut till 1 733 092,33 euro.

Föreningens intäkter utgörs av medlemsavgifter, miljöministeriets verksamhetsbidrag och stöd från samarbetspartner och sponsorer.

Medlemsavgifterna inbringade 395 615 euro. Miljöministeriets verksamhetsbidrag uppgick till 400 000 euro.

Den tredje största inkomstkällan var understöden från samarbetspartnerna. Dessa uppgick till 161 394,92 euro och låg därmed på samma nivå som året innan

Föreningens huvudsponsorer var Affecto, Aspö,

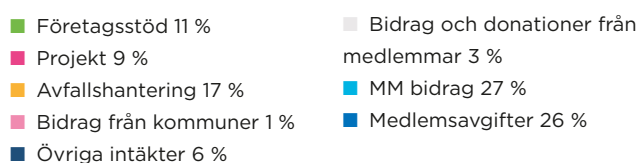
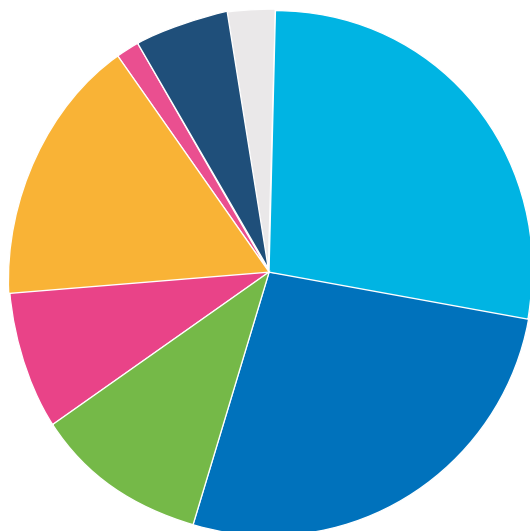
Beweship, Helvar, LokalTapiola, Sarlin, Suomen Jalome-tallikierrätys, Viking Line, Wärtsilä och Åbo Energi.

Föreningen fick också flera donationer, såväl från privatpersoner och företag som från andra föreningar. Likaså donerade ett par skolor intäkterna från sina dagsverkesdagar till föreningen.

Insamlingen Fixa flottan inbringade 2017 sammanlagt 2 694 euro. Största delen av denna summa bestod av donationer från privatpersoner. De totala intäkterna från medelinsamlingen Fixa flottan åren 2015-2017 (118 120 euro) användes i sin helhet för att betala Skärgårdshavets nya fartyg. Insamlingen kommer att fortsätta och under nästa deletapp går de insamlade medlen till anskaffandet av ett nytt servicefartyg till Saimen.

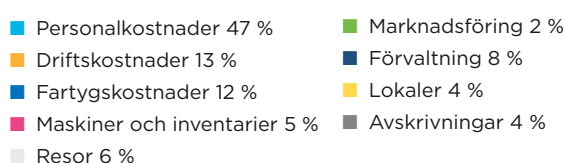
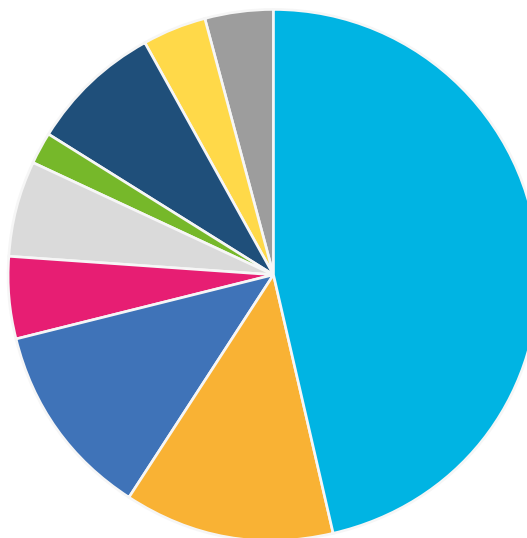
Den största utgiftsposten var avfallshanteringen som inklusive fartygs-, besättnings- och driftskostnaderna utgjorde cirka 38 % av de totala kostnaderna. De övriga personalkostnaderna utgjorde 28 % av alla kostnader. Alla de övriga kostnadsposterna rörde sig i klassen några procentenheter.

INTÄKTER 2017

Föreningens intäktsfördelning 2017.

KOSTNADER 2017

Föreningens kostnadsfördelning 2017.

Hänt under året

HSR rf syntes på mässor

Föreningen var under årets lopp representerad på många mässor. På mässan Vene 17 Båt i Helsingfors 10-19.2 fick vi många nya medlemmar. Verksamheten i Insjöfinland presenterades på mässan Kallavesi i Kuopio 31.3-2.4. I samband med evenemanget Venet esillä 2017 i Nådendal fick man möjlighet att bekanta sig med den nya M/S Roope. På höstens Venexpo-mässa i Åbo fick besökarna donera en frivillig inträdesavgift till HSR rf. Föreningen deltog i Pax Navis, den utlysning av båtfred som för första gången ordnades på Åbo båtvarv 25.5. Fredsdeklarationen påminde dem som rör sig till sjöss om vikten av ett ansvarsfullt båt-liv, respekt för naturen, att hjälpa nödställda och att beakta andra som rör sig till sjöss. •

Miljöarbete på festivaler

I juli deltog föreningen i städningen under Ruisrock genom att samla in flaskor och burkar och genom att hålla strandlinjen ren på Runsala i Åbo. Under veckoslutet insamlades tillsammans med frivilliga talkodeltagare hela 135 säckar flaskor och burkar. Pantintäkterna gick direkt till föreningens arbete för rena vattendrag. Föreningen syntes också på skärmarna invid scenerna. Bland festivalfolket syntes vår ambassadör för rena vatten, en Sälle-maskot tillverkad av kostymateljén vid HSR rf:s samarbetspartner Åbo Svenska Teater. •

År 2017 omfattade programmet sammanlagt **42** hamnar, varav **25** fanns längs kusten och **19** vid insjöarna.

Sälle-hamnprogrammet

År 2017 pågick Sälle-hamnprogrammet för åttonde året. Sälle-hamnprogrammet är ett miljöprogram som HSR rf tog fram för de finländska båthamnarna år 2010. Programmet bygger på föreningens decennier långa erfarenhet och samarbete med båthamnarna.

Sälle-hamnprogrammet har som mål att utveckla båthamnarna oavsett deras storlek, och att främja rutiner och tankemodeller som beaktar miljön och säkerheten, såväl bland hamninnehavare som bland båtfararna själva. Hamnbesök gjordes i de nya Sällehamnarna och även i de gamla om så önskades. År 2017 omfattade programmet sammanlagt 42 hamnar, varav 25 fanns längs kusten och 19 vid insjöarna. År 2017 gick fem nya hamnar med i programmet. •

Bakluckeloppis i Nyslott

På gården till HSR rf:s lokaler i Nyslott ordnades ett gårdsloppisevenemang med båt- och friluftstema lördag 22.4. Evenemanget fick positiv respons och man beslöt sig för att fortsätta även nästa år. •

Försäljningen av Sälle-produkter övergick till Ocean Spirit

Designen och återförsäljningen av Sälle-understödsprodukterna övergick efter sju år från Saloföretaget Design Hill Oy till Åbobaserade Ocean Spirit Oy Ab.

- Vi tackar Design Hill för ett utmärkt och värdefullt samarbete. Samtidigt välkomnar vi vår nya samarbetspartner, Ocean Spirit, som har tio års erfarenhet av båtfararnas behov. Produktförsäljningen är en av finansieringsformerna för vår verksamhet. Vår strävan är att produkturvalet ska vara relevant för dem som rör sig till sjöss samt även ekologiskt hållbart, säger HSR rf:s generalsekreterare Aija Kaski. •

Tonvis med skrot forslades bort från öarna genom samarbete

HSR rf anordnade i juli en skrotinsamlingsvecka i Pargas, Kimitoöns och Rimito skärgård tillsammans med Sydvästra Finlands Avfallsservice Ab. Servicefartyget M/S Roope samlade ihop 35 ton metall- och elektronikskrot, farligt avfall och byggavfall från nästan 20 objekt. Senare under sommaren, i samband med HSR rf:s och Sydvästra Finlands Avfallsservices gemensamma båtinsamling, plockades dessutom nästan 70 urbrukta och på förhand anmälda båtar från stränderna.

Också i Vasa skärgård genomfördes i vanlig ordning en separatinsamling med det lokala avfallshandlingsföretaget Stormossen. Under sista veckan i juli samlade servicefartyget M/S Roope-Botnia upp totalt 60 ton metall-, el- och elektronikskrot. •

Insjöfinlands fartygsbestånd får ett lyft

Anskaffningen av M/S Roope startade en kedjereaktion som ledde till att fartygsbeståndet i Insjöfinland också fick sig ett lyft. Den gamla M/S Roope flyttades tillfälligt till Saimen, och M/S Roope-Saimaa som tidigare gått på Saimen flyttades till Päijänne istället för M/S Roopetar. Alla fartyg fortsätter under sina föregångares namn på sina respektive områden.

Besättningen i Päijänne gläder sig över sin nya Roopetar, för det förra fartyget hade inte ens någon lyftkran.

- Nu har vi lite bättre utrymme för besättningen och det går till exempel lättare att föra ved ut till utfärdshamnarna när vi fick en lyftkran, en virkesgripskopa och större lastrum, gläder sig **Jouni Liukkonen**, skeppare på M/S Roopetar.

Följande mål är att senast sommaren 2020 ska Saimenområdet få ett sådant nytt fartyg som i fråga om utrymme och driftsäkerhet lämpar sig för just miljövarsarbete i utfärdshamnarna. Saimen är det geografiskt mest vidsträckt av föreningens verksamhetsområden. •

Miljövård

Det konkreta miljövårdsarbetet utgör en betydande del av föreningens grundläggande verksamhet och är det som föreningen oftast är mest känd för.

En viktig del av miljövårdsarbetet är att erbjuda båtfararna Sälle-tjänster på havsområdena och i Insjöfinland. Sälle-tjänsterna bidrar till att hålla vår vattenmiljö ren och skräpfri samt minskar övergödningen. Till Sälle-tjänsterna hör bland annat sopstationer (där man förutom blandavfall tar emot glas, småmetall samt på vissa ställen också papper, kartong och bioavfall), torrtoaletter, diskplatser, 30 flytande sugtömningsstationer för toalettavfall samt några fasta stationer, brasplatser, bryggor och landstigningsställen, bastur samt separatsamlingar (t.ex. av metall- och el- och elektronikskrot samt farligt avfall tillsammans med lokala aktörer såsom kommuner eller avfallshanteringsföretag inom våra olika verksamhetsområden). En del av Sälle-tjänsterna produceras tillsammans med lokala samarbetspartner.

MED HJÄLP AV SÄLLE-STATIONERNA SAMLADE VI SÄSONGEN 2017 IN:

76 m³ småmetall

1940 m³ hushållsavfall

30 m³ papper

50 m³ glas

TILL INSJÖ-FINLANDS TORRTOALETTER FÖRDE VI:

17 m³ barkströ

260 jumborullar wc-papper

Vi transporterade sammanlagt **200 m³ ved** till utfärdshamnarnas brasplatser i Finska viken och Bottniska viken.

Från Skärgårdshavets flytande sugtömningsanläggningar tömde vi över **50 m³** av båtfararnas toalettavfall. Denna mängd toalettavfall innehåller **50,5 kilo fosfor** och **125 kilo kväve**. Denna näringsmängd skulle ha gett upphov till **27 500 kilo alger** i Skärgårdshavet!

På Nötö tömmer man fyra fulla nedsänkta sopbehållare. Underjordsbehållarnas säckar lyfts dock lätt upp i luften med hjälp av den nya kranen, som kan flytta 1 000 kg från hela 20 meters avstånd. Både fartygets avfallspress och lyftkranen är investeringar gjorda av föreningens samarbetspartner Sydvästra Finlands Avfallsservice Ab i syfte att möjliggöra en fungerande avfallshantering i Skärgårdshavet.

Servicefartyget M/S Roope är HSR rf:s flaggskepp

Tack vare två år av donationer och företagssamarbete samt bidrag från miljöministeriet trafikeras Skärgårdshavet nu av ett nytt och ståtligt servicefartyg som är enkom planerat för avfallshanteringsarbete!

Den 14 juni 2017 var en historisk dag för föreningen. Riksdagsledamoten **Saara-Sofia Sirén**, som också är fadder för Skärgårdshavets servicefartyg, döpte det splitternya fartyget till det bekanta namnet M/S Roope. Fartyget tog sju månader att bygga och under dopdagen beundrades det av både medlemmar, samarbetspartner, donatorer och sponsorer och även av helt nya bekanta. Det var en solig dag vid Forum Marinum i Åbo och kajen fylldes av musik, fina tal och vackra ord.

Föreningen hade glädjen att tillbringa denna dag i ett sällskap som känner en stark tilltro till det miljövårdande arbete som vi redan i snart 50 år har utfört för Finlands vattendrag. Dagen efter dopet gav sig M/S Roope med besättning av på sin första underhållsrunda.

ETT TOPPUTRUSTAT FARTYG

M/S Roopes första säsong avlöpte utmärkt. Fartygets befäl **Okko Salo** kunde inte ha varit mycket nöjdare. Det nya fartyget har helt motsvarat förväntningarna och inga så kallade barnsjukdomar har framkommit.

M/S Roope sköter underhållet av cirka 30 Sälle-stationer i Skärgårdshavet; fartyget används alltså för att tömma sopstationer, torrtoaletter och flytande sugtömningsstationer samt för många andra former av underhållsarbete. En del av avfallet kommer helt och hållet från båtfarare och friluftsfolk, en del från stugägare och bofasta i skärgården, föreningen samarbetar nämligen med det lokala avfallshandlingsbolaget Sydvästra Finlands Avfallsservice Ab. Avfallsmängderna som ska transporteras är stora, och Okko Salo berättar att den viktigaste fördelen med det nya servicefartyget jämfört med det gamla är just kapaciteten.

- Numera behöver vi bara tömma lasten ungefär en gång i veckan, medan vi tidigare blev tvungna att göra flera mellantömningar. Detta beror också på fartygets avfallspress, som gör att man får soporna tätt komprimerade. Det här innebär nu avsevärt färre körda mil per vecka, vilket gör att verksamheten nu är mer ekonomisk och miljövänlig än förr.

Annan väsentlig utrustning som fartyget är försett med är en stor lyftkran samt slampumpar och lasttankar som gör det möjligt att tömma flytande sugtömningsanläggningar. Dessa tömdes visserligen också med det gamla fartyget, men då blev man tvungen att ta med sig separata tankar som tog upp plats på däck.

- Nu kan vi på samma vecka ta både nyttoavfall och brännbart avfall samt innehållet från sugtömningsstationerna och torrtoaletterna. Med gamla Roope skulle detta inte ha gått och under de mest intensiva sommarveckorna hann vi inte alltid tömma alla stationer tillräckligt ofta. Nu är läget ett helt annat, berättar Okko Salo belåtet.

Under hela öppet vatten-säsongen är fartyget inte bara en arbetsplats utan dessutom besättningens hem. Personalutrymmena får också beröm.

- I fråga om personalutrymmena har vi tagit ett stort kliv framåt jämfört med det gamla fartyget. Där var sovplatser, förråd och kök alla samlade på samma kvadratmeter, berättar fartygets maskinchef Kari Lah-tinen.

Att skaffa fartyget innebär en väldig satsning för föreningen. För att inte tala om det faktum att behovet av att förnya fartygen inte tar slut här. Under de närmaste åren måste föreningen också byta ut fartygen på de andra vattenområdena.

NYA M/S ROOPE

- Fartyget byggdes av Pargasföretaget OY HL Metal Ab på 7 månader.
- Det nya fartyget är 24 meter långt och 9 meter brett.
- Däcksutrymmet är cirka 100 m² och bärkraften drygt 50 ton.
- Motorerna är två stycken 8,4L Sisu Agco (AGCO Power) med axeldrift, tillverkade i Nokia.
- Fartygets marschfart ligger på runt 8-10 knop beroende på lasten.
- Fartyget rymmer tre hytter med två kojplatser och en bastu.
- I enlighet med föreningens principer används inte antifoulingfärg som är skadlig för havsorganismer på de delar av skrovet som är under vatten. Botten hålls ren med hjälp av ultraljudssystemet SonicShield.

Det nya fartygets fadder Saara-Sofia Sirén, som är känd som en Östersjövän, arbetade enträget i riksdagen för föreningens kampanj Fixa flottan.

Miljöprojekt

Miljöprojekten är en av hörnstenarna i HSR rf:s verksamhet. Projekten går på djupet med vattendragens miljöproblem och fokuserar på tre delområden: nedskräpning, övergödning och kemikalisering.

Genom dessa projekt har föreningen kunnat utveckla, undersöka och lansera nya metoder och tillvägagångssätt för att minska miljöpåverkan av båt- och friluftslivet till sjöss. Projekten ger föreningen nya färdigheter och bidrar till att stärka föreningens sakkunnigroll inom miljöfältet.

Projektet genomförs med hjälp av separat finansiering och i samarbete med andra organisationer, administrativa instanser, forskningscentraler och företag såväl på ett regionalt som på ett nationellt och internationellt plan. Samarbetet med olika instanser ger föreningen synlighet bland nya målgrupper, som man inte nödvändigtvis annars skulle nå ut till.

NEDSKRÄPNING

Håll Skärgården Ren rf har sedan föreningen grundades 1969 arbetat för att förhindra nedskräpningen i vatten. Under de senaste åren har föreningen koncentrerat sig på att undersöka det skräp som hittas på stränderna med avseende på antal, skräpets art och hur det hamnat i vattendragen. Med hjälp av projekten har man försökt påverka medborgarnas attityder och beteende för att försöka minska på nedskräpningen av vattendragen samt påverka strukturella problem.

UPPFÖLJNING AV NEDSKRÄPNINGSLÄGET PÅ STRÄNDERNA

Åren 2011–2013 deltog HSR rf i det EU-finansierade projektet MARLIN (Baltic Marine Litter) där man utvecklade internationellt jämförbara metoder för uppföljningen av strandskräp. Inom ramen för projektet uppföljdes dessutom nedskräpningen på vissa specifika stränder.

Utgående från de resultat projektet MARLIN visade var Finlands stränder mer nedskräpade än stränderna i de övriga deltagande länderna (Sverige, Estland, Lettland). En annan chockerande insikt var hur stor del av skräpet på alla de undersökta stränderna som var plast. I genomsnitt 60 procent av allt skräp var plast; siffran varierande mellan 50 och 90 procent beroende på stranden.

Inom föreningen såg man det som viktigt att uppföljningen av strandnedskräpningen skulle få en fortsättning också efter att MARLIN avslutats, och man fortsatte följa upp nedskräpningsläget på samma stränder och några nya stränder inkluderades också. År 2017 gjordes uppföljning på 13 stränder. Den nordligaste stranden ligger i Kalajoki, den sydligaste på Utö och den östligaste på Lehmäsaari i Kotka.

År 2014 skötte HSR rf uppföljningen med sin egen finansiering. Sedan 2015 har HSR rf fått finansiering för uppföljningen från miljöministeriet, som förmedlar resultaten vidare till Finlands miljöcentral och Skyddskommissionen för Östersjön HELCOM. Uppföljningarna är statens officiella åtgärder för att kartlägga det marina nedskräpningsläget som HELCOM-åtagandena förutsätter.

BLASTIC - PLASTSKRÄPETS RUTTER TILL ÖSTERSJÖN

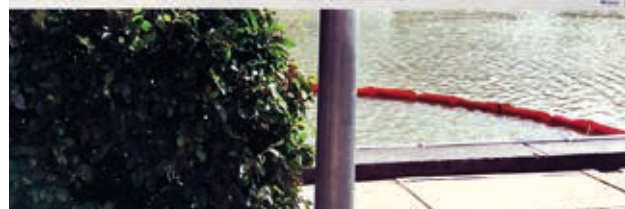
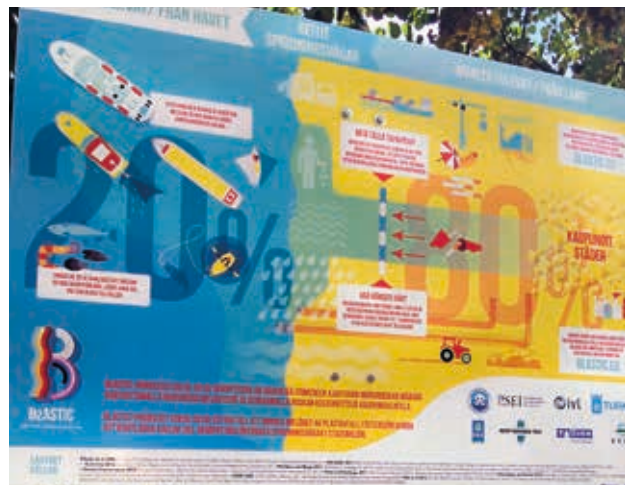
BLASTIC är ett EU-projekt som är gemensamt för kuststaterna kring Östersjön. Inom ramen för detta klarlägger man framförallt från vilka källor och vilka vägar skräpet – och i synnerhet plasticskräpet – tar sig från städerna ut i Östersjön.

Inom projektet BLASTIC använder man sig av olika slags metoder för att kartlägga de viktigaste källorna till och rutterna för skräp samt för att göra observationer om skräpet i åar och strandvatten. Metoden tillämpas inom fyra urbana områden. Pilotområdet i Finland är Åbo stad.

Håll Skärgården Ren rf ansvarar för projektets kommunikation. År 2017 färdigställdes webbsidan www.blastic.eu samt producerades olika infografer som beskriver nedskräpningsrutterna. Inom ramen för projektet gjordes även pysselhäftet Skräpäventyret som är riktat till barn.

BLASTIC-projektets första kontrolluppföljningar av det skräp som transporteras längs åar genomfördes sommaren 2017 i pilotstäderna. I åarna monterades insamlade bommar, och med hjälp av dem klarlade man i experimentsyfte mängden och typen av det skräp som hamnar i ån. I Finland placerades skräpbommarna i Aura å i Åbo i slutet av juli i samband med stadsfestivalen DBTL, eftersom det är känt att nedskräpningen kulminerar i samband med stora publikenemang. Resultaten berättar en välbekant historia: vid bommarna hittades plast, ölburkar och glasburkar redan efter den första kvällen. På stranden i närheten av bommarna utplaceras informationstavlor som berättar om rutterna för och källorna till den marina nedskräpningen. Den huvudsakliga idén bakom uppföljningarna var att lyfta fram nedskräpningsproblemet och göra stadsborna medvetna om det.

Projektet BLASTIC 2016–2018 finansieras ur programmet Central Baltic Programme 2014–2020.

SKRÄPPOST - MEDBORGARENS FAKTABOK OM HAVENS NEDSKRÄPNING

HSR rf och Finlands miljöcentral beviljades 2016 finansiering ur Ålandsbankens Östersjöprojekt för denna bok som behandlar den marina nedskräpningen. Fackboken Roskapostia - kansalaisen tietokirja meren roskaantumisesta publicerades i juni 2017. Boken är skriven av sakkunniga från HSR rf och Finlands miljöcentral och kan laddas ner från HSR rf:s webbplats.

STRANDSTÄDNINGSKAMPANJEN SNYGG BEACH

Snygg Beach ordnades år 2017 redan för fjärde gången. Målet för kampanjen är att med talkokrafter städa Finlands havskust samt insjö- och åstränder och samtidigt samla in information om det skräp som hitats. Snygg Beach lyfter fram nedskräpningsproblemet i Östersjön och i vattendragen i allmänhet genom en konkret aktion, dvs. städningen av stränderna. Det kommunikativa målet är att lyfta fram nedskräpningen som ett allmänt samtalsämne.

För att hedra 100-årsjubileet av Finlands självständighet ville Snygg Beach erbjuda Finland 100 rena stränder. Läs mer om Snygg Beach år 2017 på sidan 19.

NORDIC COASTAL CLEAN UP

Nordic Coastal Clean-up är ett gemensamt samnordiskt projekt som fokuserar på strandskräp och strandstädning och som genomfördes för första gången år 2017.

Projektets syfte var att gemensamt informera om nedskräpningen av stränderna i Norden samt att med projektets egen metod följa upp jämförbara stränder från varje deltagande land.

Under sitt första verksamhetsår genomfördes Nordic Coastal Clean-Up-kampanjen tillsammans med HSR rf:s nordiska systerorganisationer: isländska Landvernd, Hold Norge Rent, Hold Danmark Rent, Håll Sverige Rent samt Ringrás från Färöarna.

Nordiska rådet beviljade finansiering för kampanjen, varav merparten fördelades mellan de deltagande länderna och användes för respektive lands nationella funktioner och en del användes för att organisera gemensamma evenemang.

Projektets huvudevenemang ordnades 5.5 i form av en gemensam Nordic Coastal Clean-up Day, då partnerorganisationerna arrangerade olika strandstädningsevenemang i respektive land. Informationen om dagen sköttes gemensamt och partnerorganisationerna inbjöd det egna landets medborgare att delta i evenemanget.

KEMIKALISERING

De projekt i anslutning till kemikalisering där föreningen har varit involverad anknyter ofta till skadliga påväxthindrande färger och hur man kan minska användningen av dessa på fritidsbåtar. Förutom båtvarv informeras även båtklubbar, båtvarv och kommuner om utsläpp av farliga ämnen i vattendrag och jordmånen.

CHANGE - CHANGING ANTIFOULING PRACTICES FOR LEISURE BOATS IN THE BALTIC SEA

Projektet CHANGE inleddes för föreningens del i januari 2015. Projektet CHANGE var en del av forskningsprogrammet BONUS och instanser från Danmark, Sverige, Tyskland och Finland deltog i projektet. Projektet pågick fram till slutet av 2017. Projektets mål var att minska kemikaliebelastningen i Östersjön från fritidsbåtar genom att minska användningen av påväxthindrande målarfärger. Inom projektet användes inte föreningens egen finansiering, utan föreningen fungerade som underleverantör till Stockholms universitet och utförde bl.a. olika vattenundersökningar och mätningar av skadliga ämnen som samlats på båtbottnen.

Inom ramen för detta projekt färdigställde HSR rf år 2017 två omfattande publikationer: Guiden Mot ett giftfritt båtliv: båtbottnen i fokus samt utredningen Skadliga ämnen vid småbåtsvarv och vinterförvaringsplatser. Dessutom anordnade föreningen seminariet Myrkytön veneily (Giftfritt båtliv) på mässan Vene 17 Båt i Helsingfors och under årets lopp lyfte man dessutom fram ämnet i andra sammanhang, exempelvis i båtklubbar. HSR rf ansvarade också för anordnandet av slutseminariet för CHANGE som hölls i Helsingfors i november 2017.

www.changeantifouling.com

ÖVERGÖDNING

Inom de projekt som anknyter till övergödning strävar man efter att förbättra tömningsnätverket för båtfararnas toalettavfall eller efter att förbättra näringsämnenas kretslopp med hjälp av annan kompostering ute på holmarna. Förhindrandet av övergödning kan också granskas i ett vidare perspektiv inom projektet, exempelvis genom att klarlägga hur man kan optimera avfallstransporterna till sjöss.

TANKVAKT

Inom tankvaktsprojektet (2015–2016) testades Enovo Oy:s system för distansuppföljning av avloppstankarnas fyllnadsgrad på HSR rf:s flytande sugtömningsstation på Helsingholm i Skärgårdshavet samt på en nedsänkt avfallsbehållare på Jurmo. Målet var att föreningens servicefartyg inte skulle behöva åka ut i onödan för att kontrollera hur full tanken är, och att båtfararen inte ska åka för att tömma sin tank i en flytande sugtömningsanläggning som redan är full.

År 2016 gjordes inom ramen för projektet en utredning där man övervägde om det skulle vara ekonomiskt lönsamt att montera ett system som övervakar fyllnadsgraden på alla HSR rf:s flytande sugtömningsanläggningar och sopstationer. Resultaten publicerades i början av 2017. De visade att det inte är ekonomiskt vettigt att installera system för distansuppföljning vid alla objekt, men att det absolut lönar sig i fråga om vissa objekt.

Tankvaktsprojektet finansierades av miljöministeriet via programmet RaKi. Projektpartner var Innovations- och företagsutvecklingsgruppen vid Utvecklingstjänsterna inom Åbo universitets Brahea-center och Håll Skärgården Ren rf.

Projektet ger föreningen nya färdigheter och bidrar till att fördjupa föreningens sakkunnigroll inom miljöfältet.

SAARA - ÅTERVINNING AV NÄRINGSÄMNINGEN VID SKÄRGÅRDHAVETS TURISTMÅL

SaaRa-projektet inleddes i slutet av 2017. SaaRa är ett projekt som främjar återvinningen av näringsämnen vid skärgårdens turistmål och som syftar till att minska matsvinnet och att utnyttja bioavfallet lokalt i skärgården.

För närvarande hamnar det matsvinn som uppkommer vid Skärgårdshavets restauranger i blandavfallet. De ökande besöksolyckorna bidrar ytterligare till att öka matsvinnet i området, vilket har både direkta och indirekta effekter på övergödningen. Problemet är av central betydelse även i fritidsbåtar, där beredskapen för sopsortering saknas.

En lokal återvinning av bioavfallet skulle också minska på den mängd avfall som måste transporteras till fastlandet. HSR rf:s andel i projektet fokuserar på kommunikation - i synnerhet gentemot båtfararna - samt att utreda och förbättra beredskapen för att samla in bioavfall i båtarna. Inom ramen för projektet utökas också antalet insamlingsstationer för bioavfall i skärgården.

Projektpartner inom SaaRa är Åbo universitets Brahea-center och Håll Skärgården Ren rf. Projektet genomförs 1.11.2017-31.10.2019 vid turistmål och gästhamnar i Nagu, på Själö, Öro samt södra Jurmo. SaaRa är ett av regeringens spetsprojekt inom programmet för främjande av återvinningen av näringsämnen och det finansieras ur miljöministeriets RaKi-program.

BATSECO-BOAT

HSR rf är med i projektet BATSECO-BOAT, som ska förbättra mottagningen av båtarnas toalettavfall i hela mellersta Östersjön, längs de populäraste båttrutterna vid Estlands kust samt Finlands, Sveriges och Ålands skärgård. Målet är att hitta de mest användarvänliga och kostnadseffektiva lösningarna för att samla in toalettavfallet.

Projektet inleddes i slutet av 2017. Under det för-

sta året ska BATSECO-BOAT göra en omfattande kartläggning av nuläget gällande septiktjänsterna i mellersta Östersjön. Som ett led i kartläggningen definieras också de populäraste båttrutterna och de platser där sugtömningsstationerna borde utplaceras.

Utifrån resultaten kommer projektet att investera i tio nya sugtömningsanläggningar, varav två placeras i Norrtälje i Sverige, två på Åland, Två i Skärgårdshavet och fyra i Estlands kustområde.

Projektet har 30.11.2017 beviljats finansiering ur programmet Central Baltic Interreg.

ÖVRIGA PROJEKT

COMPLETE - Completing management options in the Baltic Sea Region to reduce risk of invasive species introduction by shipping

COMPLETE är ett projekt som gäller hela Östersjöområdet och som fokuserar på att undersöka hur båtliv och fartygstrafik inverkar på spridningen av invasiva främmande arter.

Håll Skärgården Ren rf medverkar i projektet som expert på fritidsbåtar och deras miljöpåverkan och för föreningens del fokuserar åtgärderna på uppföljning av biofouling, dvs. påväxt.

Projektet finansieras ur programmet Interreg Baltic Sea Region. Projektet inleddes 1.10.2017 och avslutas 30.9.2020.

HELCOM ELB (END-OF-LIFE BOAT)

På uppdrag av miljöministeriet och för HELCOM tar HSR rf fram en best practise-plan/modell för Östersjölandernas område om hur urbrukta båtar ska förstöras på ett ändamålsenligt sätt. År 2017 inleddes kartläggningen och sammanställningen av den tillgängliga informationen. Rapporten ska vara klar till slutet av 2018.

Målet att ge Finland 100 rena stränder uppfylldes!

Målet för Håll Skärgården Ren rf:s kampanj Snygg beach år 2017 var att ge det 100-åriga Finland 100 rena stränder. Målet uppfylldes och före årets slut hade 104 stränder runt om i Finland städats.

År 2017 ordnades strandstädningsskampanjen Snygg Beach för fjärde gången. Kampanjen inleddes i slutet av april med en veckolång Strandstädningssvåg som arrangerades tillsammans med Åbo stads och Helsingfors stads Östersjöutmaning. Veckan avslutades med det samnordiska evenemanget Nordic Coastal Clean-up Day, ett städtalko som sträckte sig ända bort till Island.

Efter sommaren kulminerade Snygg Beach i en supervecka i september, när stränderna städades och ställdes i skick inför hösten i samarbete med olika instanser. HSR rf:s huvudsamarbetspartner Wärtsilä anordnade talkon i Åbo, Helsingfors och Vasa. På den internationella Coastal Clean up-dagen 16.9 arrangerades ett stort talko i Helsingfors. Talkot ordnades i sam-

arbete med sammanslutningen Städdagen, som är mest känd för sina loppisjippon, samt med Helsingfors stad.

De talkostäder som städats under årets lopp ligger på olika håll i Finland, även vid insjöarna. Det nordligaste objektet ligger i Kalajoki, den östligaste kuststranden ligger i Fredrikshamn och den östligaste insjöstranden i Villmanstrand. Den sydligaste talkostranden ligger i Hangö.

Deltagarna ombads anmäla in det skräp de samlat in och över 50 000 skräp inrapporterades. Detta antal representerar bara toppen av isberget, för största delen av talkodeltagarna räknades inte skräpet styckevis. Liksom tidigare år var största delen av det skräp som hittades plast.

Största delen av allt skräp som hittas på stränderna är plast.

Miljökommunikation

Med hjälp av Håll Skärgården Ren rf:s miljökommunikation förmedlas aktuell och tillförlitlig information om miljöfrågor som gäller vattendragen och om föreningens verksamhet.

Ny miljöinformation att kommunicera uppkommer bland annat tack vare HSR rf:s många miljöprojekt och denna information förmedlas på bred bas till samhället. Målgrupperna för HSR rf:s miljökommunikation varierar, från föreningens medlemmar och folk som rör sig till sjöss till alla medborgare som intresserar sig för vattendragens skick.

Kommunikationen syftar också till att öka medlemsantalet, delvis med hjälp av nya målgrupper, samt att befästa de nuvarande medlemmarnas engagemang. Kommunikationen har också en viktig roll inom företagsarbetet och medelansaffningen.

År 2017 fick kommunikationen och medelansaffningen ökade resurser i och med att föreningen anställde en andra informatör.

Teman för 2017

DET NYA FARTYGET

År 2017 var ett viktigt år för föreningen, eftersom Skärgårdshavets nya servicefartyg M/S Roope färdigställdes. Fartyget döptes i juni och inledde därefter

sitt arbete i skärgården. Flera redaktörer besökte Roope under sommaren och skrev artiklar till olika tidningar.

ETT GIFTFRITT BÅTLIV

År 2017 uppmanades båtfarare, båtklubbar och hamninnehavare igen en gång att fästa uppmärksamhet vid de påväxthindrande färgernas skadliga effekter och att övergå till giftfria metoder för att hålla båtbottnarna rena. Projektet CHANGE (Changing antifouling practices for leisure boats in the Baltic Sea) avslutades i slutet av året och gav upphov till viktiga forskningsresultat och rekommendationer i anslutning till de påväxthindrande färgerna. Inom projektet föreslogs bland annat att användningen av giftfärger helt ska avvecklas senast 2030. Ämnet fick stor uppmärksamhet i medierna.

NEDSKRÄPNING

Nedskräpningen av vattendragen är ett växande miljöproblem. Ämnet har de senaste åren fått stor uppmärksamhet i medierna och även HSR rf har enträget lyft fram ämnet bland annat genom uppföljningar av nedskräpningsläget på stränderna, kampanjen Snygg Beach och

Kommunikationen har också en viktig roll inom företagssamarbetet och medelanskaffningen

projektet BLASTIC. Stor uppmärksamhet fick även boken Roskapostia - Kansalaisen tietokirja meren roskaantumisesta som publicerades i juni och som producerats i samarbete med Finlands miljöcentral.

KOMMUNIKATIONSKANALER

Håll Skärgården Ren rf strävar efter att använda sig av många olika kommunikationskanaler och att kommunikationen ska vara riktad. Allt kommunikationsmaterial görs på finska och svenska och i vissa fall även på andra språk.

Kanaler för extern kommunikation var sociala medier (Facebook, Twitter och Instagram), webbsidorna, elektroniska nyhetsbrev, broschyrer, medlemstidningen Sälle som utkommer två gånger om året

samt informationsmaterialet vid Sälle-stationerna och i Sälle-hamnarna. Inom projektet BLASTIC producerades ett nytt, tryckt pysselhäfte för barn, Skräpäventyret. Dessutom gjorde föreningen i samarbete med JS Suomi en interaktiv allmän broschyr om HSR rf:s verksamhet.

Pressmeddelanden om aktuella frågor sändes ut till medierna. HSR rf publicerade annonser och artiklar i tidningarna Vene och Kippari, som ägs av samarbetspartnern Otavamedia samt i Pro Sail. Annonser publicerades också i vissa sommarpublikationer med skärgårdstema. Artiklar sändes också till flera olika båtklubbars publikationer.

HSR rf:s verksamhet och projekt presenterades också på många seminarier, evenemang och mässor.

18 utskickade pressmeddelanden

12 500 följare på sociala medier

13 500 personer fick medlemstidningen Sälle

11 utskickade nyhetsbrev

270 omnämningen på nätet

177 omnämningen i dagstidningar och tidskrifter

Synligt samarbete med våra sponsorer

Föreningens kommunikation stöder också företagssamarbetet. Ett företag som är samarbetspartner till Håll Skärgården Ren rf kommunicerar att man är en aktiv och ansvarsfull aktör.

Genom företagssamarbete visar bägge parterna sin vilja att motivera, engagera sig och aktivera sina intressentgrupper till att skydda vattenmiljön och agera för renare vattendrag.

En av de största sponsorererna 2017 var **Suomen Jalometallikierrätys Oy** (SJK), som återvinner obehövligen ädelmetaller som deras kunder lämnat in. I och med det samarbete som HSR rf och SJK inledde 2016 har SJK:s kunder kunnat välja om de i samband med återvinningen vill donera köpesumman till stöd för HSR rf:s arbete.

Partioaittas kunder som är medlemmar i 365-klubben tjänade in en procent på alla sina inköp under 2017 till en Miljöbonus, som delades ut till olika objekt som klubbmedlemmarna valt ut. Håll Skärgården Ren rf var den organisation som fick flest röster av klubbmedlemmarna (47 %) vilket innebar en donationssumma på drygt 44 000 euro. Summan används för att utveckla ett hållbart friluftsliv till sjöss och i synnerhet utfärds- hamnarna.

Tack vare samarbetet med **Affecto** installerades sommaren 2017 8 nya, dvs. nu sammanlagt 10, sensorer på HSR rf:s flytande sugtömningsstationer för toalettavfall. Sensorerna räknar inte bara antalet besökare utan genom att trycka på en knapp kan man också göra en felanmälan och genast skicka meddelande om att en anläggning är ur funktion. Genom dessa åtgärder ville man snabba upp underhållstakten i fråga om

sugtömningsanläggningarna, optimera deras placering och i realtid ta fram information om anläggningarnas skick för vår servicekarta. Affectos dotterbolag **Kartta-keskus** donerade också navigationsprogrammet Loisto till föreningens fyra servicefartyg.

I Sulisniemiområdet, som är populärt bland båtfa- rarna i Kotkatrakten, utplacerades sommaren 2017 en ny sugtömningsanläggning med assistans från båtklubben **Suulisniemen veneseura, Esleyhtiö Oy**, Kotka stad och Kymen navigaattorit ry.

HSR rf var väl synlig på utställningen Venexpo i Åbo. Samarbetspartnern **Åbo Mässcentrum Ab** bjöd på inträdet och uppmanade besökarna att i stället donera biljettpengarna till stöd för Håll Skärgården Ren rf:s arbete.

I juli deltog föreningen i städandet av Ruisrock genom att samla in flaskor och burkar och genom att hålla Folkparkens strandrensning på Runsala i Åbo.

Meyer Turku Oy är exempel på en samarbetspartner som har gjort Snygg Beach-talkon till en del av företags årliga traditioner. År 2017 städade vi tillsammans varvsstranden och den motsatta Hahdenniemi strand i Reso. Man kunde se att mängden skräp var mindre än vid föregående års städning. Personal från HSR rf deltog också i Meyer Turku Oy:s personaldag, då man noggrannare inspekterade det skräp som plockades upp (antal och slag). Städalkona hjälper också företaget att utveckla sina processer i en allt miljövänligare riktning.

Wärtsilä Ab, som länge samarbetat med HSR rf, föreslog också i september en gemensam slutspurt för att nå kampanjmålet. För många Wärtsiläanställda ligger kusten och havet varmt om hjärtat. Wärtsilä tog för första gången Snygg Beach till Vasa och samma vecka anordnades också gemensamma städtalkon även i Åbo och Helsingfors.

STÖDJARE 2017

HUVUDSPONSORER

SUOMEN JALOMETALLIKIERRÄTYS

STÖDJARE

TACK!

Häll Skärgården Ren rf
Puolalagatan 1
20100 Åbo
tel. 02 274 5500
salle@pssry.fi

Insjöfinlands distriktskontor
Schaumanintie 5
57230 Nyslott
tel. 015 514 648
roope.jarvisuomi@pssry.fi

www.hallskargardenren.fi